

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 10. Ob destructam sepem, destruitur Sichem, & ob eandem in domo sua à Iacob erectam, & ipse quoque conseruatur, hoc quoque postulat Dauid, dum legem Dei vult custodiri nimis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

ad deferta secedebat: Ecce premisit te mala tua, quia vir sanguinum es. O vinea. Sancta Ecclesia catholica, quanta te clade hereticos epopulantur...

Reg. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

§. 10. Ob destruatam sepem, destruitur Siche- m, & ob eandem in domo sua à iacob erectam, & ipse quoque conseruatur, hoc quoque postulat Dauid, dum legem Dei vult custodiri nimis.

Plutimum refert, nobisque maxime necessarium sepem illam diuinæ legis conseruari inuiolatam, & sicut illa destructa, porta patens aperitur intradis inimicis, ut quidquid in ciuitate aestimatur...

Ad Moy. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Hoc me rapit in admirationem, quâ ratione duo illi iuuenes Simeon & Levi, licet coniunctis sibi turris pastorum, patrique famulorum, urbem ingredi potuerint; regem, ac Principem omnemque masculum trucidare, urbem deprecari; praesertim, ut notat D. Aug. cum Simeon &

XIII. Comp. tur vita Christia. necum mo. bus Ge. nium.

XIII. Turcas quàm mordicus Mahometis obseruent inlicita: Chiuenses obseruare, quàm sincere suis obediunt idolis, quàm ex animo de illorum agant obsequio, ut illis proprios litare filios minime perhorrescant. Respondete mihi, num alia sit Respublica, quæ positos sibi legum terminos, sic effrenè, ut Chreutiana, transgredatur. Interrogo vos, num Regem nouerimus, cui minor praestetur obedientia, quàm ipsi Deo? Exploratum est, in nullo hominem minori timore ac conscientia turbari, quàm in Dei contemnendis iusticiis: Videte si sit latior terminus eorum, termino vestro. O sepem Dei, ô dissipata sepes, ô destructa vinea nostra! Domine Deus uisitatione conueneret & respice de caelo, & uide, & uisita vineam istam, & perfice eam, quam plantauis, de cetera uis.

L. 99. vix viginti, & Leui nouemdecim essent Anno-
 rum. Quis credat adeo iuue. es. in armorum vsu
 minime exercitatos; aduentitios ac peregrinos,
 vrbem adeo fortem, opibus affatim copiosam, nu-
 merosissimo populo cultam deuastare potuisse?
 Huius facti rationem præclare assumat fortissima
 Iudith in illa oratione ad Deum, dum ad Holo-
 fernem, egressura Divinam implorat auxilium:
 Domine Deus patris mei Simeon, qui dedisti ei gla-
 dium in defensionem. Græca lectio habet in vindi-
 ctam, alieni generum, qui violatores existerunt in
 coniugatione, & denudauerunt femur virginis, &
 dedisti mulieres eorum in prædã, & paruulos eor-
 um in captiuitatem, & omnem prædã in diuisio-
 nem seruus tui. Deus ipse filius Iacob in manus
 tradidit gladium, ipse vires ademit ciuitati, ne se
 vallantibus opponerent, quid igitur causa? Deus
 dedit in derisionem Iacob, & Israel vastantibus
 Nonne Dominus cui peccauimus? Si rex, si filius
 deliquit, illi plectantur, ille morte facinus lauat,
 attamen cuius culpæ reus totus populus ciuitatis
 nocentes, nec illud tacuit Iudith, dum illos accusat in plurali:
 Violatores existerunt. Quorum aliqui nuntiam at-
 tulerunt Principi vt iuueni, & ad ventrem procli-
 vi, peregrinam aduenisse virginem facie liberali,
 alij studebant Dinam fouere colloquijs, vt in eam
 oculos Princeps intenderet, alij ad raptum ope-
 ram suam seduli nauarunt omnes denique scelus
 approbãrunt, cum nihil referre conferent, nec
 alicuius esse ponderis quod Regis filius facinus
 parabat puellæ peregrinæ, ac cuius quæ accesser-
 rat ignota, deflorationem. Pijssime Deus, quàm
 patulam aperuerunt in muro portam ciuitatis,
 quã patebat aditus inimicis, cum duo iuuenes
 imberbes, vix primæ languinis, tam paucis con-
 slipati, nullo resistente in uadere potuerint ci-
 uitatem populosam, munitam, prædiuitem, cun-
 ctosque vrbis, gladio cadente perimere habita-
 tores. Hic considera, quid sit cauendum si de-
 structa fuerit sepes Dei præcepta hæc in ciuitate,
 duas plus satis fore muscas, quæ subintrant
 eam, quæ capiant, deuasent, nullo resistente
 deprædentur: in pernam namque tuorum cri-
 minum, omnes tibi auferet Deus vires; omne
 robur, omnem animum, quem alijs suggeret for-
 titorem, vt diuinae sint aptissima instrumenta iu-
 stitiæ.

U. Vterius igitur progrediare, & clarius innotef-
 cet, quomodo seruata erectaque sepes, aditus om-
 nes portæque præcludantur inimicis, ne tibi de-
 trimentum inferant vel minimum, licet numero
 plures, viribusque fortiores. Patratum igitur illud

per Simeonem & Leui facinus, vt ad aures per-
 uenit Iacob Patriarchæ, grauius filios criminosos
 reflagrãt, totus animo consternatur: atque vi-
 sagacillimus quid vobis, filij inquit charissimi
 venit in mentem, quis furor rapit incantatos nos
 pauci sumus, moramur peregrini, terram intrauimus
 alienam, in qua & ex vna parte incolæ nu-
 mero vincunt arenam maris ex altera vt gigan-
 tes eorum sunt proceritate fortissimi, qui pro-
 cul dubio, vt viderent, nos illorum terram in-
 gressos; vrbem illorum, metropolim sordis ni-
 mis incendio, deuasallæ, quæ prior nobis occu-
 terat, arma sementem confederat, tum nobis quid
 consilij quis resistendi modus, quæ euadendi ra-
 tio? Procul dubio actum est de nobis: Simeon &
 Leui turbastis me, & odiosum me fecistis Chana-
 neis, & Pherezaes habitatoribus terræ huius, ni-
 panti sumus, illi conuergunt percussurum me, & dele-
 bor ego, & anima mea. Nec vanus ille timor: vt
 enim opinibus huius innotuit enormitas crimi-
 nis, acriter commouentur, arma sumunt, conue-
 niunt exercitus, in Iacob conspirant, eademque
 reciprocam intendunt homicidij.

Timet sibi Iacob, quid consilij vir prudentis-
 sime? Modò bene, fugit ad remedium; quod si
 bi tantummodo uouerat tantis malis superesse,
 Deus nosset refugium & virtus, feruentissima
 instat orationi: Auxiliare nobis Domine, ne à
 ferocissimis superemur inimicis. Cui misericos
 Deus: Ascende in Bethel, & habita tibi, facque
 alare Deo, qui apparuit tibi, quando fugiebas Esau
 fratrem tuum. Illico conuocat suas Iacob uxores,
 filios, seruos, totamque familiam. Ea igitur
 vxores, filij, famuli, procul idola externi cultus.
 An non foret consultius, omnes sibi pararent
 arma, & ad locum sese subtraherent tutiorem,
 quo se contra subitos defenderent impetus in-
 micorum? Nequaquam. Hæc nost. a sit prima
 sollicitudo, quã nostris vires enermemus hosti-
 bus, procul idola eliminemus. Rachel autem ido-
 la patris sui Laban fureto sublata apud se detine-
 bat, alij alia ex Sichem inter spoliata sibi conser-
 rant. Procul idola, ac capite ad calcem omnes ex
 integro emundentur: Abije te Deos alienos, qui in
 medio vestri sunt. Hoc est idola, quæ cordis ve-
 stri penetralibus seruatis abscondita: Et mundamini
 & mutate vestimenta vestra. Ab omnibus ido-
 la eieciuntur, & omnis eorum ornatus eulior able-
 gatur: Dedirunt omnes Deos alienos, quos habebant,
 & inanes quæ erant in auribus eorum. D. Aug.
 Notat ex Græco textu legi Philacterias, id est ce-
 namenta, & monilia, quibus idola exornabantur.
 Ornamenta idolorum. Ad proximam exijt terebin-
 thum.

thum, ad cuius radices terram erunt, idolaque se-
 peliit: *In fodiis ea subter terrebuntur.* Non er-
 go fuerit expedire idola per ignem liquefacere,
 impiumque sibi & aurum & argentum afferua-
 re? Nullatenus; hoc enim incedit, ne eorum
 vestigia minima superstit reliqua; idcirco ea subter
 terram infodit, mortuorum enim per sepulturam
 perit memoria? *Quasi dormientes in sepulchris,*
quorum non es memores amplius.
 Multa eaque praeclara hic latent mytheria, ve u
 illud nostro deservit instituto, vt attentè confide-
 res (Moret Respectus) Iacob Patriarchæ pruden-
 tiam. Innumeros fortissime aduertit in se, tumum-
 que suam infurgere inimicos. Hoc eius primum
 est studium, principale remedium defensionis,
 Deos expellere alienos: vbi usque hinc obtinent
 principatum, in illa superstit vires hostibus pro-
 cul an ouendis, hi licet pauci sint numero, & ro-
 bore elumbi, mto minus si vt numero ita & ani-
 mo sint superiores. Hæc illa est doctrina, quam
 postmodum Dominus expræse proposuit Iosue,
 dum eisdem terra Chanaan acquireret posses-
 sionem. maxime verò in sacrilegio Achan, qui
 fuit oblatam auram regulam, ac ehlamydem
 cocineam, contra expressum Dei mandatum in
 tentorio suo defoderat. Superabatur ab hostibus
 exercitus Israel hæc tenus inuictus, eladisque cau-
 sam ignota. Iosue Deo propus in terram aduo-
 luit, causam inquisiturus, cui Deus: *Surge cur-
 reres promus in terrâ. Peccauit Israel. & præuarica-
 uit est patrum meorum, iuleruntque de Ana heritate,
 & suam i sum. atque mentiti, & absconderunt inter
 vasa sua. Non poterit Israel stare ante hostes suos
 hoc. Surge sanctifica populum & die eis. Hec dicit
 Dominus Israel: Anathema in medio tui est Israel,
 non poteris stare coram hostibus tuis, donec delen-
 tur ex te, qui hoc contumacatus est scelere. Sanctifi-
 sine Deus: ob vnius delictum, ob ehlamydis au-
 tique absconditum ab vno furtum, & per Deum
 anathemate non petulsum, omnibus viribus e-
 uertantur, sic vt nec sibi consentent pedibus, quo de
 fortes opponant inimicis, quod ergo non mali ti-
 mendum, si plures eiusdem criminis rei deliquis-
 sent? Eia igitur, monet Iacob, hoc primum inter-
 damus, vt nostris animos, viresque constringa-
 mus inimicis, ne nostræ noceant familie, Deos
 abijciamus alienos, idola dispemus, animas af-
 fectibus profectis emudemus: *Abijcite Deos alienos,*
& non sumini. Quis huius relictus? Quod emo-
 lumentum? Cum suas coniunxissent copias Cha-
 naani, Iheretæi, Hethæi, Amorthei totaque illa
 fœx populi inat arena maris innumerabilis,
 iamque compedito procederet ordine phalanges
 Hieron. Bap. de Lamra. Tom. II.*

tanta præsumentes superbiav: sibi via belli iuitiū
 seu primas velitationes, contra Iacob cuiusque fa-
 miliam sumendas esse perhaerent. Ecce Deus
 accurrit, vires hostibus extenuat, inflatos de-
 mit animos, timore percellit fortissimos, vrom-
 nes nimio terrore correpti, ac animis pauidi in
 suam quique regionem domumq; reuertentur:
*Cumque profecti essent, terror Dei inuasi omnes per
 circuitum ciuitates, & non sunt aasi persequi rece-
 dentes.* Multoties in S. Scriptura terror, si u timor
 ille Dei manifestatur, qui timor est adeo vehemens,
 vt ossa terrore percutiat, virmq; quasi viribus
 reddat dissolutum. Hoc Dei terrore securus adeo
 tutusque mansit Iacob, vt in terra illa circa He-
 bron fixum extenderet tabernaculum, ex quo lo-
 co cum gregibus filios ad pastu circumquaq; di-
 mittebat, nec vllus virum tetrahit timor, non ve-
 ritus est militum inscientiam, non vicinarum
 calumnias ciuitatum, nec ipsius quidem Siche-
 m vindictæ furorisque animositate.
 Hinc capimus, illud S. Scripturæ, quod Ia-
 cob charissimum sibi filium Ioseph miserit in
 Siche-
 m, fratres suos visitaturum qui illis in re-
 gionibus greges pascebant. Vocat puerum pater,
 respondet ille: *Præsto sum;* quæ tua pater mi est
 voluntas? *Fratres tui pascunt oves in Sichimis, veni
 mittam te ad eos, quid agis Patriarche pislime, iu-
 ignotas omnium in illa regione ac ciuitate in re-
 tuolque concitatos animos, & sit ita, seniores
 abij, viribus quibus se defendant, potioribus pol-
 leant, an Ioseph paruulus, tibi que dil-ctissimus, si
 contra eum ciues insurrexerint Sic himeiles, in-
 dubie vapulabit. Securus sum, nihil finitui timo
 cum animo Deo seruendi, quo cuncti protegi-
 mur, tales illi remanserunt vt timere petteriti
 prius lugam quam prælium meditentur. O san-
 ctissime Deus, quod si nostras hoc vallo, inui-
 remus, cinge emulque ciuitates, si Dei legem, si
 sepem tutaremur intactam, qui possent hostes in-
 traie, qui imperium facere; erduelles? Vnam
 adola proijceremus, animas vtiã mundaremus,
 vtiã vitam morelque nostros corrigeremus,
 vtiã hac prima nobis sollicitudo cordi, quate-
 nus Dei lex intemerata seruaretur; quã lecu
 viueremus, quã in ambas aures tui dormire-
 mus: *Audi Israel mandata a vira,* sic nos hortatur
 Baruch. *Auribus percipe, vt scias prudentiam, quid
 miseri queritis tante rationem causamque perdi-
 tionis, qua via vestras occuparint hostes munitio-
 nes, num ex hac, num ex illa contigerit negli-
 gentiã: num quia propugnacula apta non fue-
 rint ad resistendum? Terræ subice rationes
 prudentiæ, hominum argumenta. Veram tibi
 mon-**

IV. Iacob
 im-
 per-
 terri-
 tus Io-
 seph
 in Si-
 chem.
 Gen.
 37. 12.
 Ba-
 ruch.
 3. 9.

V. Pccata causa sunt calamitatum

monstrauero rationem: *Quid est Israel, quod in terra inimicorum es? quid causa, quod regione armis Nabuchodonosor intrauerit, te seruum ac videri mancipium ad terram deportarit inimicam?*

Dereliquisti fontem sapientia: non si in via Dei ambulasses, habuisses vitique in pace sempiterna.

Quod de Iudaeorum loquimur Prouincijs ac ciuitatibus, aptiori sensu de tuis hoc intellige & bonis & habitaculis, quae sapientium luges percipisse, tibi que & damna, & calamitates, & mortuos ingroere, vt nec vnde veniant inuenias. Incidit tibi lis in eo gravissima, quo te credebas libertiorem; argentariam dissoluisti, foro cessisti, qui a periculo inimicis esse videbans, ad vltimam decidisti pauperem, ex fraudata frugum messe, quam sperabas fecundissimam, quo dire cruciatis, solus incidit obitus vineae, cui tota iunitebatur spes posteritatis, & eo quidem tempore, quo de aduersa valetudine te nec minima suspicio diuexat at; causam sedulus inquiris, nunc hoc, modo illic te veris curiosus indagator, culpam das occasionibus; quae non solidiori nituntur fundamento, quam ipsa tua imaginatio, tuum in anibus his discretus intellectum argumentis.

Audi (sic te monet propheta) Vi scias prudentiam. Quid est, &c? Dereliquisti fontem sapientia.

Vae tibi misero, quod sepe illam, quae vineam tutabat, destruxisti, & mille partibus perdidisti: hic puellae storem deceperisti virginitatis, illic ad adulterium gano provocasti coniugatam, modo pauperem oppressisti sanguisuga, nunc pauperulam viduam dire nimis afflixisti, vne audum Dei nomen incessanter inhonorasti, nedum sine vilo scrupulo iurando, sed & grauius periurando: ad hoc tantum studes, vt decipias innocentem, quem dum te sibi postulat adiutorem, iniustus opprimis lucris: quid in verbis attendimus nisi dolos, nisi fallacias, nisi mendacia; nihil ergo mueris, quod vineam domus tuae lugeas vindemiatam, imo & palmitibus excisis depopulatam: quotquot enim contra Deum peccata temerarius audaxque committis, tot portas apertis, quibus irrepant aduersitates, tribulationes, & quae te miserum devalsent mille calamitates. Hoc Deus exquirat, vt sepe illam mandatorum integram, sarramque conferues, ne aliqua ex parte aditum patefacias: vel vnicus enim a te diruptus aditus, ad vineam sufficere duceatque conculcationem.

Appendit in statera D. August. verba illa Davidis. *Tu mandasti mandata tua custodiri nimis:* Aduertit autem, aduerbium, (nimis) coniungit se verbo (mandasti) q. d. *Tu mandasti nimis, id est*

summo rigore mandata voluisti tua custodiri. Similiter & huic verbo: (custodiri) quocumque modo capias, inquit D. August. non congrue videtur dictum: cum quidquid nimis est, huc in mandando, huc in obediendo, cum sit nimis, vitium arguitur, quod & celebris illa Ciceronum, ac Latiorum damnat probata sententia: *Ne quid nimis. Ne quid nimis quodlibet horum intelligamus, contra illam mirabilem nobilemque sententiam, hoc datum videtur, quam Graeci laudant, in sapientibus suis, & Latini laudando consentiunt. Ne quid nimis.* Quod & lucidissima ratio confirmat: quia defectus, & nimietas sibi opponuntur, & sicut defectus, & vitium est, eo quod non accedat ad id quod iustum est, ita nimietas peccat, quae quod iustum est, transgreditur, quoniam & de hoc te monet Salomon: *Noli esse iustus, multum.* Ipse legit. *Nimis.* Omnibus enim apertum est, quod si ab vili descueris, in nocuum decides, vt patet in cibo & potu, quoniam & in medicina, quae quanto est sanata conuenientior, si quod iustum est, sumatur tanto est nocuior si nimium capiatur. Respondet ergo D. August. huic loquendi modum esse hyperbolicum, & verba per auxilium dicta; quibus rex ille propheta manifestat, quam ex animo Dominus suorum praecipis custodiam mandatorum, & quanto nos studio velit ea conseruare; iunctum autem ea in tanto praecipio gradu, ac tanta custodiri debere diligentia vt nimis esse videatur, proinde ne tibi, inquit, ab alijs sic illa transferretur: *Tu mandasti mandata tua custodiri valde.* Et eodem phrasim idem vitium eodem Psalmo: *Mandasti iustitiam testimonia tua, & veritatem tuam nimis.* Aduerbium autem nimis addere licet verbo, mandasti, vt sic legatur: *Tu mandasti nimis.* Domine, a vitio est, modus quo nobis tua praecipis, mandata custodiri, & per illud intelligi datur, quod ait D. Iacobus, quod eo modo cuncta praecipiat obseruari, vt sic vnus praecipii punit transgressorem, ac si reus esset & transgressor omnium: *Offendat autem in vno factus est omnium reus.* Quis non esset ille Dominus nimis rigosus, si illud ei praeci peccet, vt vno distracto tantus eum afficeret supplicijs, ac si cuncta dirupisset? Similiter licet hoc nimis adiunge, verbo custodiri, vt explicet; *Custodiri nimis;* vult enim Deus, nimia mandata sua diligentia custodiri, id est tanta, quae nimia esse censetur, ex eadem doctrina D. Iacobi, quae sic te scias. ob vnus praecipii transgressionem esse condemnandum, ac si omnia transgrediens contempseris, quod varijs mediis

1728
D. Av.
Con. 4.
1181
Lo. 8.

lacti.
ii.
VII.
Lex
Dei
Iperu-
lacti.
(a)
Cu. d.
rau la
lupa.
1728
i.
Tur
vare
decla
ratio-
nes.

modis SS. Patres exponunt, quæ non sunt huius loci. Observe verò, doctore. D. Aug. confestim à Propheta subiungit: *Tunc non confundar, cum perspexero in omnibus mandatis tuis. Ne inadventent ter prætereamus illud vniuersale in omnibus, quæ sententia congruere videtur illi, quod eleganter prælatum ait Apollolus: Si quis auditor est verbi, & non factor, hic comparabitur viro consideranti vultum naturæ suæ in speculo: considerauit enim si & abijt, &c. Qui autem perspexerit in legem perfectam libertatis, & permanserit in ea, non auditor obliuiscus factus, sed factor operum, hic beatus in factis suis erit. Confer illud: Cum perspexero, Dauidis, cum hoc D. Iacobi: Qui autem perspexit. Miramur merito specula, & quæ nobis naturæ auctores Deus prouidit ad vultus nostris compositionem: nempe quotiescumque, enim illum ritè stantes componere, speculum consulis, omnes quos notas defectus, reparas: illud quippe intueri, nostros deprehendere defectus, eosque detegere, & non emendare, nullum inde emolumentum. Opposuit Deus nostræ mentis oculis quasi pelliculam speculæ, legem suam cælestem, in qua nos ipsos inspiciamus, velut in speculo diuino, & per illam nostras deprehendamus defectus eosque omnes corrigamus. Pro certo habe, licet lex in vultu maculas corrigas, quas per speculum annotasti, si vineam non abstergens, omnium risu fatuus exponeris: (a) multa, licet præcepta Dei custodias, & vinum tantummodo transgrediaris, coram Deo & fructus ac consilium nimis habebis, ridebuntque te sancti: si verò hac te studes confusione liberare, conare cuncta Dei diligens nimis iussa custodire: Tunc non confundar, cum perspexero in omnibus mandatis tuis. Parum etenim refert, vineæ sepe quibusdam, modo pluribus partibus illasam, testamque consueuere si vel ex vna parte hostibus pateat accessus ingressuris, botros direpturis palmetique vastaturis.*

§. 11. Fodit in ea torcular. Tam abundanter prouidit Deus vineæ suæ, vt ei dicere liceat: Non plus ultra.

Deinde turrim seu propugnaculum in vinea sua edificauit, vt esset habitatoribus in fortissimam munitionem: Edificauit turrim in ea. Similiter & Torcular fodit in ea, vt commodè, securè ac imperturbatè vinum exprimeretur. Multa SS. Patres congerunt, ad horum omniū declarationem. Dicunt alij, turrim

hanc significare templum fortissimum, quod vt probat Lyra, in modum turris edificatum exiit. In c. 6. 1. 7. & ipse Michas templum elegati phrafi cognominat turrim nebulosam: Et in turris nebulosa, quia quidquid in eo spectabatur, nubes erat, 10. illa nebula, qua totum implebatur templum. ipso dedicationis die sub Salomone rege potentissimo: erat autem turris populo in propugnaculum, cui promittebat Deus, quotiescumque fame, peste, bello, morbis aliisque pressis calamitatibus, ad illud recedissent certo certius se confiderent esse liberandos. Per torcular, sacrificiorum indicatur altare, quo tantus animalium effundebatur sanguis quantum defuit vini expressis viuis in torculari. Veruntamen non vacat omnibus inhaerere, prouide his superfedeo, illud tantummodo committans, hoc Christum his particularibus velle declarare circumstantijs quod de cunctis prouiderit necessarijs, vt vineæ fructibus, vniuersisque potiretur nihil ei defuit ex ijs, quæ vineæ quis congenita esse indicaret.

Hæc impleta esse conspicimus in Dei Ecclesia, cui Deus quæcumque esse possent necessaria abundè suppeditauit, vt fideles, eius vineæ palmites honorum operum fructus producerent vberiores. Vniuerso verbo hæc omnia Apollolus: Præstitit omnia abundè. Nota illud (omnis) videtur reminisci sermonis illius quo David animam suam ad Dei laudes celebrandas hortabatur, & è re nostra esset, vt ego, vosque mecum frequenter prophetam imitaremur. Dei sibi præstata recolit beneficia, donaque perpendit gratuita, vnde & animam suam omnique ad gratiarum excitat actionem: Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt nomini sancto eius. Benedic, &c. & noli obliuisci omnes retributiones eius. (Quæ quæso, sunt hæc beneficia?) Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, qui sanat omnes infirmitates tuas, qui redemit de interitu vitam tuam, qui coronat te in misericordia & misericordibus. Notat Genèriardus iuxta phrasim Hebraicam idè esse ac si diceret: cingit te misericordijs: recordatur enim David illius temporis, quo Saul exercitibus suis eum vndique circumvallaret, cingeretque profugum in modum corene: significat autem se omni ex parte ab hostibus circumuentam, ad dexteram, ad sinistram, autè & retro vndeque conclusum. Nec minus, anima mea, miserijs te vndeque circumseptam ingemisti, sed Deo bene-

In c. 6. 1. 7. Reg. 4. In c. 6. 1. 3. Reg. 4. Mich. 4. Hebra. 10. 1. Tim. 6. 17. II. Dauid Deo benedicit ob accepta beneficia. In ps. 102. 1. Reg. 23. 26.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN